

Gmina Pelplin

Konferencja o pelplińskich historykach

Kategoria - Aktualności

Data publikacji - 3 listopada 2021 godz. 16:33

Oddział Kociewski Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Pelplinie oraz Biblioteka Diecezjalna im. bpa Jana Bernarda Szłagi od kilku lat organizują cykliczne konferencje popularnonaukowe, których celem jest przybliżenie, przypomnienie, promowanie twórców kultury i nauki, działaczy społecznych, politycznych i niepodległościowych, a także ludzi Kościoła, urodzonych w Pelplinie lub w jakikolwiek sposób związanych ze stolicą diecezji (kiedyś chełmińskiej, obecnie pelplińskiej). Stąd tytuł cyklu: „Wielcy ludzie małego Pelplina”.

Tegoroczna konferencja zatytułowana, „Współtwórcy pelplińskiej szkoły historycznej”, odbyła się 30 października. W auli Biblioteki Diecezjalnej spotkała się grupa kilkudziesięciu osób z wicestarostą tczewskim Andrzejem Filsikiem i

burmistrzem Pelplina Mirosławem Chylą. Główny organizator i moderator, a jednocześnie prezes Oddziału Kocińskiego ZK-P Bogdan Wiśniewski zaczął od przywołania dwóch znaczących postaci żyjących w różnych czasach i w różny sposób w życiu Pelplina obecnych. Najpierw minutą ciszy zebrani uczcili zmarłego 22.10.2021 śp. ks. infułata Stanisława Grunta – kapłana wielce zasłużonego dla Kościoła i dla Pelplina. Drugą postacią przywołaną na wstępie był Stefan Łaszewski – pierwszy wojewoda pomorski w Polsce odrodzonej po latach niewoli. Kończący się rok 2021 – zarówno w biskupim mieście, jak i powiecie tczewskim – jest jemu poświęcony.

Konferencja poprzedzona została krótką prezentacją jednej z najnowszych pozycji wydawnictwa „Bernardinum”. „Słownik biograficzny kapłanów wyświęconych w latach 1921-1945”, bo nim mowa, jest dziełem ks. prof. dr. hab. Anastazego Nadolnego – historyka Kościoła, który – jak sam pisze we wstępie – chciał niejako kontynuować wydany w 1995 r. „Słownik biograficzny księży diecezji chełmińskiej wyświęconych w latach 1821-1920” autorstwa nieodżałowanej pamięci ks. Henryka Mrossa. Obaj autorzy tych wiekopomnych słowników zasługują na miano wielkich ludzi małego Pelplina.

Referat wprowadzający w tematykę konferencji wygłosił prof. Anastazy Nadolny. Na wstępie wyjaśnił, że mianem „pelplińskiej szkoły historycznej” określa się „księży historyków, działających w Pelplinie jako profesorów seminarium duchownego i Collegium Marianum oraz pracujących poza Pelplinem, lecz z zamiłowaniem twórczo zajmujących się historią (diecezjalny krąg historyczny). Ich wspólnym mianownikiem zakwalifikowania do tej grupy jest – mówił dalej referent – ukończenie pelplińskich uczelni i podejmowanie badań naukowych nad regionalnymi dziejami Kościoła na Pomorzu Nadwiślańskim, ściślej diecezji chełmińskiej i pelplińskiej”.

Drugi referat, przygotowany i wygłoszony przez ks. prof. dr. hab. Jana Walkusza, dotyczył twórczości literackiej duchowieństwa – jak to ujęto w tytule – „kręgu” pelplińskiego. Prof. Walkusz mówił o pisarstwie księży: Stanisława Kujota, Jana Heliodora Zielińskiego, Ignacego Zielińskiego, Romualda Frydrychowicza i Bernarda Sychty. Twórczość Kujota i pozostałych wymienionych kapłanów dotyczy czasów minionych, zawiera literacką interpretację przeszłości. Referent zwrócił uwagę na to, że wymienieni twórcy w sposób jednoznaczny zaznaczali cel ideowy swoich dzieł, które za pośrednictwem osadzonej w realiach historycznych fabuły postulowały – jak mówił prof. Walkusz – „z jednej strony świadome przeżywanie chrześcijaństwa, z drugiej zaś konieczność krzewienia wartości narodowych”.

Kolejnych sześć referatów dotyczyło życia, działalności i twórczości sześciu współtwórców pelplińskiej szkoły historycznej. Ich autorami są w głównej mierze historycy, regionaliści, pasjonaci i znawcy dziejów naszego regionu. I tak Ryszard Szwoch ukazał ks. Stanisława Kujota jako kapłana, literata i dziejopisa Pomorza. Ks. Karol Misiurski zatytułował swoje wystąpienie „Maryjne wezwania świętyń obrazem szczególnej pobożności ludowej w publikacjach ks. Romualda Frydrychowicza”. „Ks. Paweł Czaplewski – pomiędzy powołaniem kapłańskim a pasją historyczną” to temat wystąpienia Jana Kulasa. Bogdan Badziong mówił o kapłanie, uczonym i działaczu społecznym ks. Brunonie Czapli, zaś dr Seweryn Pauch ukazał ks. Alfonsa Mańkowskiego jako nieustraszonego działacza przeszłości. W przygotowywanej do

druku publikacji z materiałami konferencyjnymi znajdzie się także przedłożenie ks. dr. Krzysztofa Kocha „Ks. Paweł Piotr Panske – człowiek Kosznejderii”.

Ostatnim akordem konferencji było wystąpienie Bogdana Wiśniewskiego (piszącego te słowa), dotyczące życia i działalności wojewody Stefana Łaszewskiego, który nie jest co prawda współtwórcą pelplińskiej szkoły historycznej, ale – już bez wątplenia – jednym z wielkich ludzi małego Pelplina. Warto zaznaczyć, że w niedługim czasie zostanie „odsłonięty” poddany gruntownej renowacji grobowiec Łaszewskiego i jego żony Anatolii, znajdujący się na pelplińskiej nekropolii.

Konferencji towarzyszyła wystawa prac współtwórców pelplińskiej szkoły historycznej, która była dopełnieniem tego spotkania upamiętniającego przedstawicieli – jak to zaznaczył w tytule swojego referatu ks. prof. Anastazy Nadolny – „ośrodka historycznych badań naukowych”. Pod koniec roku ukaże się książka z materiałami konferencyjnymi, wzbogacona materiałami zawartymi w aneksie. I jeszcze jedna informacja: wszyscy ci, którzy nie mogli uczestniczyć w konferencji będą mogli wysłuchać retransmisji w Radiu Głos.

Patronat honorowy sprawowali: Ryszard Kasyna – Biskup Pelpliński, Mirosław Augustyn – Starosta Tczewski, Mirosław Chyła – Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin. Głównym patronem medialnym było Radio Głos. Partnerami zaś: Fundacja Pelplińska Biblia Gutenberga, Konfederacja Orderu Św. Stanisława i Piekarnia/Cukiernia Meler.

Autorzy zdjęć: Jacek Cherek i Tomasz Jagielski.

Projekt współfinansowany był przez Powiat Tczewski.

Bogdan Wiśniewski